ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

“Хархорин АЗЗА” ТӨХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ӨВА-2024/14/НА-СТА-ТӨА

Тэргүүлэх аудитор: О.Батжаргал
Утас: 70323253 Цахим хаяг: Batjargalo@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Д.Гансүх
Утас: 70323833 Цахим хаяг: gansukh.audit@gmail.com
Ахлах аудитор: Б.Эрдэнэцэцэг
Утас: 70323108 Цахим хаяг: Erdenetsetsegb@audit.gov.mn

Цахим хуудас: www.audit.mn
Өвөрхангай аймаг,
Арвайхээр сум
2023 он

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
Нутгийн удирдлагын ордон, П.Гэндэнгийн гудамж,
5 дугаар баг, Арвайхээр сум, Өвөрхангай аймаг, 62173,
Утас/Факс: (976) 7032 3253,
Цахим шуудан: uvurkhangai@audit.gov.mn,
Цахим хуудас: www.audit.mn

2024.03.13 № 120
танай ____________-ны №______________-т

ХАРХОРИН АЗЗА ТӨХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ Ч.АЛТАНБАГАНА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Хархорин АЗЗА ТӨХК-ний 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Хархорин АЗЗА ТӨХК-ний 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон зүйл

Тайлант оны эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтот төвшний гүйцэтгэлээр бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, борлуулалтын орлого 81.7 хувь, нийт зардал 91.4 хувийн гүйцэтгэлтэй гарсан ба зорилтот төвшний гүйцэтгэлээ хангалттай биелүүлсэн байна.

Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгагдсан хөрөнгүүдээ бүрэн худалдан авч бүртгэлд тусгасан ч "Авто ачигч"-ийн үнийн дутуу 132.0 сая төгрөгийг санхүүгийн тайланд өглөгөөр тусгажээ.

Аудитын гол асуудлууд

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудлууд гэж тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлуудыг үздэг.

Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлтээ гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн дүгнэлт гаргаагүй болно.

Тус компани нь тайлант онд 1,920.0 сая төгрөгийн борлуулалтын орлого, бусад эх үүсвэрээс 0.3 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 2,127.7 сая төгрөгийг борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг болон ерөнхий удирдлагын зардалд зарцуулж, 207.4 сая төгрөгийн алдагдалтай ажиллажээ.

Шилэн дансны сайтад хөрөнгө зарцуулсан шийдвэрүүдийг мэдээлээгүй зөрчил илэрсэн.

Бусад мэдээллийн талаар онцлог анхаарал татсан зүйлгүй байна

015030648

D:\Auditiin gazar\baiguullagiin dotood barimt\A4

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдүүдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР О.БАТЖАРГАЛ

D:\Auditiin gazar\baiguullagiin dotood barimt\A4

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1.1.1.Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	229,199,489.73	75,104,950.76
1.1.2. Дансны авлага	13,118,539.02	
1.1.3. Татвар НДШ-ийн авлага		338,500.08
1.1.6.Бараа материал	339,129,507.44	339,759,441.04
1.1.11. Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	**581,447,536.19**	**415,202,891.89**
1.2.1 Үндсэн хөрөнгө	1,011,472,633.45	1,333,380,829.26
1.2.2 Биет бус хөрөнгө	261,369,200.00	261,176,800.00
1.2.12 Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	**1,272,841,833.45**	**1,594,557,629.26**
1.3 НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	**1,854,289,369.64**	**2,009,760,521.15**
2.1.1.1 Дансны өглөг		132,000,000.00
2.1.1.3 Татварын өр	73,478,712.93	55,431,318.93
2.1.1.4 НДШ-ийн өр	438,287.20	
2.1.1.13 Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	**73,917,000.13**	**187,431,318.89**
2.1.2.4 Бусад урт хугацаат өр төлбөр	227,624,928.00	227,624,928.00
2.1.2.6 Урт хугацаат єр төлбөрийн дүн	**227,624,928.00**	**227,624,928.00**
2.2 Єр төлбөрийн нийт дїн	**301,541,928.13**	**415,056,246.89**
2.3 Эздийн өмч	743,765,952.91	993,171,202.91
2.3.1 Төрийн	743,765,952.91	993,171,202.91
2.3.6 Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	243,622,677.14	243,622,677.14
2.3.9 Хуримтлагдсан ашиг	565,358,811.45	357,910,394.21
Өмнөх	521,632,261.22	565,358,811.45
Тайлант үе	43,726,550.23	-207,448,417.25
2.3.11 Эздийн өмчийн дүн	**1,552,747,441.50**	**1,594,704,274.26**
2.4 ЄР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	**1,854,289,369.64**	**2,009,760,521.15**

2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

№	Үзүүлэлт	Өмнөх үе	Тайлант үе
1	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	**2,293,310,834.25**	**1,920,040,984.35**
2	Борлуулалтын өртөг	1,887,604,922.98	1,715,666,735.29
3	**Нийт ашиг (алдагдал)**	**405,705,911.27**	**207,374,249.06**
8	Бусад орлого		215,500.00
9	Борлуулалт, маркетингийн зардал		
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	291,956,209.45	355,813,791.95
11	Санхүүгийн зардал		
12	Бусад зардал	65,164,646.00	59,224,374.36
17	Бусад ашиг (алдагдал)		
18	**Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)**	**48,585,055.82**	**(207,448,417.25)**
19	Орлогын татварын зардал	4,858,505.58	
20	**Татварын дараах ашиг (алдагдал)**	**43,726,550.24**	**(207,448,417.25)**
21	**Зогсоосон үйл ажиллагааны татварын дараах ашиг (алдагдал)**		

22	**Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)**	**43,726,550.24**	**(207,448,417.25)**
23.3	Бусад олз (гарз)		
24	**Орлогын нийт дүн**	**43,726,550.24**	**(207,448,417.25)**
25	Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашиг (алдагдал)		

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Өмч	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
1	**2023 оны 1 сарын 1-ний үлдэгдэл**	**743,765,952.91**	**243,622,677.14**	**565,358,811.45**	**1,552,747,441.50**
2	**Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дїн**				
3	**2023 оны 1 сарын 1-ний үлдэгдэл**	**743,765,952.91**	**243,622,677.14**	**565,358,811.45**	**1,552,747,441.50**
6	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)			-207,448,417.25	-207,448,417.25
7	Бусад дэлгэрэнгүй орлого				
8	Өмчид гарсан өөрчлөлт	249,405,250.00			249,405,250.00
9	Зарласан ногдол ашиг				
11	**2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл**	**993,171,202.91**	**243,622,677.14**	**357,910,394.21**	**1,594,704,274.26**

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

	Үзүүлэлтийн нэр	Өмнөх үе	Тайлант үе
1	**Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ**	**2,711,268,689.50**	**2,220,988,813.49**
1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого		
	Эрхийн шимтгэл, хураамж, төлбөрийн орлого		
	Буцаан авсан албан татвар		
	Татаас, санхүүжилтийн орлого		
	Бусад мөнгөн орлого	2,711,268,689.50	2,220,988,813.49
1.2	**1.2 Мөнгөн зарлагын дїн**	**2,910,784,195.88**	**2,375,083,352.46**
	Ажиллагчдад төлсөн	418,052,276.00	474,500,366.00
	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	157,373,742.74	164,440,134.89
	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	1,995,633,943.26	1,527,600,238.06
	Татварын байгууллагад төлсөн	127,225,033.88	151,703,013.51
	Бусад мөнгөн зарлага	212,499,200.00	56,839,600.00
1.3	**Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ**	**(199,515,506.38)**	**(154,094,538.70)**
2	**2.Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ**		
2.1	**Мөнгөн орлогын дүн +**		
	Үндсэн хөрөнгө борлуулсны орлого		
2.2	**Мөнгөн зарлагын дүн -**		
	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн		
2.3	**2.20 Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ**		
3	**3.Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ**		

3.1	**Мөнгөн орлогын дүн +**		
	Зээл авсан өрийн үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан		
3.2	**Мөнгөн зарлагын дүн -**		
	Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн мөнгө		
3.3	**Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн**	**(199,515,506.38)**	**(154,094,538.97)**
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(199,515,506.38)	(154,094,538.97)
5	**Мөнгө, ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	**428,714,996.11**	**299,199,489.73**
6	**Мөнгө, ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	**229,199,489.73**	**75,104,950.76**

2.5 Эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

д/д	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	2022 оны гүйцэтгэл	2023 он		харьцуулсан хувь	
				төлөвлөгөө	гүйцэтгэл	Хувь	Зөрүү
1	**Бүтээгдхүүн үйлдвэрлэл**	**м.төг**	**2,293,310.80**	**2,350,000.0**	**1,920,040.90**	**81.7**	**429,959.10**
	Улсын чанартай зам засвар арчлалтын ажил	м.төг	1,915,326.30	2,200,000.0	1,731,654.40	78.7	468,345.60
	Орон нутгийн чанартай зам засвар арчлалтын ажил	м.төг	377,984.50	150,000.0	188,386.50	125.6	(38,386.50)
2	Нийт орлого	м.төг	2,293,310.80	2,350,000.0	1,920,040.90	81.7	429,959.10
3	**Нийт зардал**	**м.төг**	**2,244,725.70**	**2,326,500.0**	2,127,529.30	**91.4**	**198,970.70**
4	Татварын өмнөх ашиг	м.төг	48,585.10	23,500.0	(207,488.40)	-882.9	230,988.40
5	Цэвэр ашиг /алдагдал/	м.төг	43,726.50	21,150.0	(207,488.40)	-981.0	228,638.40
6	Төсвийн нийт төлбөр	м.төг	364,284.80	399,209.6	415,483.60	104.1	(16,274.00)
7	ашиг	м.төг	20,900.00	21,150.0	(207,488.40)	-981.0	228,638.40
8	Орлогын татварт	м.төг	4,858.50	2,350.0		0.0	2,350.00
9	Авлага	м.төг	13,118.50	9,000.0	9,000.00	100.0	-
10	Нийт өглөгө	м.төг	301,541.90	235,624.9	415,056.20	176.2	(179,431.30)
	Богино хугацаат өр	м.төг	73,917.00	8,000.0	187,431.30	2342.9	(179,431.30)
	Урт хугацаат зээл	м.төг	227,624.90	227,624.90	227,624.90	100.0	-
11	Борлуулалтын орлогын нэг төгрөгт ноогдох	төг	0.97	0.99	0.99	100.0	-
12	Хөрөнгө оруулалт	м.төг	205,763.20	215,250.00	205,032.50	95.3	10,217.50
13	Нийт цалингийн сан	м.төг	499,331.00	610,479.8	624,089.20	102.2	(13,609.40)

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 58.8 сая төгрөгийн зөрчил[1] илэрч албан шаардлага хүргүүлсэн.

3.1 Төлбөрийн акт

Тус байгууллагад акт гараагүй.

3.2 Албан шаардлага

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

- Шилэн дансанд захирлын гаргасан хөрөнгө зарцуулах тухай 58.8 сая төгрөгийн 17 шийдвэрийг мэдээлээгүй

3.3 Зөвлөмж

Зөвлөмж өгөөгүй.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн	0	0	0	0	0	0	0	0	0 0	00	0	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	То о	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	00	0	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Хөрөнгө зарцуулах шийдвэрийг байршуулаагүй.	1	58.8			1	58.8		
Дүн	**1**	**58.8**			**1**	**58.8**		
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн	0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0
Нийт дүн	**1**	**58.8**			**1**	**58.8**		

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

6217143681
ИЮА0059 9044094